

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

4. oktober 2018*

»Præjudiciel forelæggelse – område med frihed, sikkerhed og retfærdighed – forordning (EU) nr. 1215/2012 – retternes kompetence samt anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område – specielle kompetenceregler – artikel 7, nr. 1), litra a) – begrebet »sager om kontraktforhold« – actio pauliana«

I sag C-337/17,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Sąd Okręgowy w Szczecinie (den regionale domstol i Szczecin, Polen) ved afgørelse af 29. maj 2017, indgået til Domstolen den 7. juni 2017, i sagen

Feniks sp. z o.o.

mod

Azteca Products & Services SL,

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, M. Ilešič, og dommerne A. Rosas, C. Toader (refererende dommer), A. Prechal og E. Jarašiūnas,

generaladvokat: M. Bobek,

justitssekretær: fuldmægtig R. Schiano,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 11. april 2018,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Feniks sp. z o.o. ved radcowie prawni P. Zimmerman og B. Sierakowski,
- Azteca Products & Services SL ved advokat M. Świrgoń,
- den polske regering ved B. Majczyna, M. Nowak og K. Majcher, som befuldmægtigede,
- den schweiziske regering ved M. Schöll, som befuldmægtiget,
- Europa-Kommissionen ved M. Wilderspin, M. Heller og A. Stobiecka-Kuik, som befuldmægtigede,

* Processprog: polsk.

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 21. juni 2018,
afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 7, nr. 1), litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EUT 2012, L 351, s. 1).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Feniks sp. z o.o. og Azteca Products & Services SL (herefter »Azteca«) vedrørende en salgskontrakt indgået mellem Azteca og Feniks' debitor, der vedrører en fast ejendom, og som angiveligt har en skadelig virkning på Feniks' rettigheder.

Retsforskrifter

EU-retten

Forordning nr. 1215/2012

- 3 15., 16. og 34. betragtning til forordning nr. 1215/2012 har følgende ordlyd:
 - »(15) Kompetencereglerne bør frembyde en høj grad af forudsigelighed og være baseret på sagsøgtes bopæl som det principielle kriterium. Dette kompetencekriterium bør altid kunne gøres gældende, undtagen i enkelte velafgrænsede tilfælde, hvor det på grund af tvistens genstand eller af hensyn til parternes aftalefrihed er berettiget at lægge et andet tilknytningsmoment til grund. For at gøre de fælles regler mere gennemsigtige og undgå kompetencekonflikter bør juridiske personers bopæl defineres selvstændigt.
 - (16) Som kompetencekriterium bør sagsøgtes bopæl suppleres med alternative kriterier baseret på en sags nære tilknytning til en bestemt ret eller på hensynet til god retspleje. Kriteriet nær tilknytning bør tjene til at skabe retssikkerhed og undgå muligheden for, at sagsøgte indstævnes for en ret i en medlemsstat, som vedkommende ikke med rimelighed kunne forudse. Dette er navnlig vigtigt i tvister angående forpligtelser uden for kontrakt, der er opstået i forbindelse med krænkelser af privatlivets fred og af individets rettigheder, herunder ærekrænkelser.
- [...]
- (34) Kontinuiteten mellem [konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978, L 304, s. 17)], [Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001, L 12, s. 1)] og nærværende forordning bør sikres, og i den forbindelse bør der fastsættes overgangsbestemmelser. Samme kontinuitet bør gælde med hensyn til Den Europæiske Unions Domstols fortolkning af Bruxelleskonventionen af 1968 og de forordninger, der er trådt i stedet for den.«

4 Under forordningens kapitel I, der har overskriften »Anvendelsesområde og definitioner«, fastsætter forordningens artikel 1 følgende:

»1. Denne forordning finder anvendelse på det civil- og handelsretlige område, uanset rettens art. [...]

2. Denne forordning finder ikke anvendelse på:

[...]

b) konkurs, akkord og andre lignende ordninger

[...]«

5 Forordningens kapitel II med overskriften »Kompetence« indeholder bl.a. afdeling 1, »Almindelige bestemmelser«, og afdeling 2, »Specielle kompetenceregler«. Forordningens artikel 4, stk. 1, som er indeholdt i nævnte afdeling 1, bestemmer følgende:

»Med forbehold af denne forordning skal personer, der har bopæl på en medlemsstats område, uanset deres nationalitet, sagsøges ved retterne i denne medlemsstat.«

6 Artikel 7, der findes i afdeling 2 i forordningens kapitel II, er sålydende:

»En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges i en anden medlemsstat:

1) a) i sager om kontraktforhold ved retten på det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes

b) ved anvendelsen af denne bestemmelse, og medmindre andet er aftalt, er opfyldelsesstedet for den forpligtelse, der ligger til grund for sagen:

– ved salg af varer, det sted i en medlemsstat, hvor varerne i henhold til aftalen er blevet leveret eller skulle have været leveret

– ved levering af tjenesteydelser, det sted i en medlemsstat, hvor tjenesteydelserne i henhold til aftalen er blevet leveret eller skulle have været leveret

[...]«

Forordning (EF) nr. 1346/2000

7 I Rådets forordning (EF) nr. 1346/2000 af 29. maj 2000 om insolvensbehandling (EFT 2000, L 160, s. 1, og berigtiget i EUT 2014, L 350, s. 15) fastsætter artikel 1 med overskriften »Anvendelsesområde« følgende i stk. 1:

»Denne forordning finder anvendelse på kollektive bobehandlinger som følge af en skyldners insolvens, der medfører, at skyldneren helt eller delvis mister rådigheden over sine aktiver, og at der udpeges en kurator.«

Polsk ret

8 Artikel 527 ff. i ustawa Kodeks cywilny (lov om indførelse af den civile lovbog) af 23. april 1964 (Dz. U. 1964, nr. 16, pos. 93) indeholder i den affattelse, der finder anvendelse på hovedsagen (Dz. U. 2017, pos. 459) (herefter »den civile lovbog«), bestemmelser om de søgsmål, der benævnes »actio pauliana«,

og hvorved det tilsigtes at gøre en disposition, der er truffet af en skyldner i strid med kreditorernes rettigheder, ugyldig i forhold til den kreditor, som har anlagt søgsmålet. Den civile lovbogs artikel 527 har følgende ordlyd:

»§ 1. Såfremt en tredjemand har opnået en formuefordel som følge af en retshandel fra skyldnerens side, som er til skade for kreditorerne, kan enhver kreditor forlange, at denne handling erklæres ugyldig i forhold til ham, hvis skyldneren ved handlingen har været bevidst om, at kreditorerne led skade, og tredjemanden havde eller med den fornødne omhu burde have haft kendskab hertil.

§ 2. En retshandel fra skyldnerens side er til skade for kreditorerne, hvis skyldneren blev insolvent som følge af denne handling, eller omfanget af hans insolvens er øget i forhold til tidspunktet, før denne handling blev foretaget.

§ 3. Hvis en person, som står skyldneren nær, har opnået en formuefordel som følge af en retshandling fra skyldnerens side, som er til skade for kreditorerne, lægges det til grund, at denne person havde kendskab til, at skyldneren ved handlingen var bevidst om, at han skadede kreditorerne.

§ 4. Hvis en erhvervsdrivende, som har faste forretningsforbindelser med skyldneren, har opnået en formuefordel som følge af en retshandling fra skyldnerens side, som er til skade for kreditorerne, lægges det til grund, at han havde kendskab til, at skyldneren ved handlingen var bevidst om, at han skadede kreditorerne.«

9 Lovbogens artikel 528 er sålydende:

»Såfremt en tredjemand vederlagsfrit har opnået en formuefordel som følge af en retshandel fra skyldnerens side, som er til skade for kreditorerne, kan kreditorerne forlange denne retshandel erklæret ugyldig, selv om denne tredjemand selv med den fornødne omhu ikke vidste eller burde have vidst, at skyldneren var bevidst om, at dispositionen var til skade for kreditorerne.«

10 Lovbogens artikel 530 bestemmer:

»Bestemmelserne i foranstående artikler finder tilsvarende anvendelse, når skyldneren har handlet med det forsæt at skade fremtidige kreditorer. Har en tredjemand imidlertid opnået en formuefordel mod vederlag, kan kreditor kun forlange dispositionen erklæret ugyldig, hvis tredjemanden havde kendskab til skyldnerens forsæt.«

11 Samme lovbogs artikel 531 fastsætter:

»§ 1. Det kan ved anlæggelse af omstødsessøgsmål mod den tredjemand, der har opnået en formuefordel som følge af denne disposition, fastslås, at en retshandel til skade for kreditorerne er ugyldig.

§ 2. Såfremt tredjemanden har disponeret over sin fordel, kan kreditor gøre sit krav gældende direkte mod den person, til hvis fordel dispositionen er sket, hvis denne person havde kendskab til de omstændigheder, som begrunder, at den af skyldneren foretagne disposition erklæres ugyldig, eller hvis dispositionen skete uden vederlag.«

12 Den civile lovbogs artikel 532 har følgende ordlyd:

»Den kreditor, i forhold til hvem det er fastslået, at skyldnerens retshandel var ugyldig, kan forud for tredjemandens kreditorer forlange fyldestgørelse i de aktiver, der som følge af den ugyldige disposition er blevet trukket ud af eller ikke tilført skyldnerens bo.«

13 Lovbogens artikel 533 er sålydende:

»En tredjemand, der har opnået en formuefordel som følge af en retshandel fra skyldnerens side til skade for kreditorerne, kan frigøre sig fra sin pligt til at opfylde kreditorens krav på, at det fastslås, at dispositionen var ugyldig, idet han fyldestgør denne kreditor eller oplyser ham om tilstrækkelige aktiver hos skyldneren til kreditors fyldestgørelse.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

14 Coliseum 2101 sp. z o.o. (herefter »Coliseum«), der har hjemsted i Polen, og som handlede i egenskab af hovedleverandør, indgik en kontrakt med Feniks, der ligeledes har hjemsted i Polen, og som handlede i egenskab af investor, en byggekontrakt i forbindelse med et ejendomsinvesteringsprojekt i Gdańsk (Polen). Med henblik på fuldbyrdelsen af denne kontrakt indgik Coliseum en række underentreprisekontrakter.

15 Idet Coliseum ikke havde indfriet sine forpligtelser over for en del af disse underleverandører, var Feniks forpligtet til at betale disse underleverandører beløb i medfør af den civile lovbogs bestemmelser om investorens solidariske hæftelse og blev dermed kreditor for Coliseum vedrørende et samlet beløb på 1 396 495,48 PLN (polske zloty) (ca. 336 174 EUR).

16 Ved kontrakter, der blev indgået den 30. og 31. januar 2012 i Szczecin (Polen), solgte Coliseum en fast ejendom beliggende i Szczecin til Azteca, hvis hjemsted befinder sig i Alcora (Spanien), for 6 079 275 PLN (ca. 1 463 445 EUR), idet der herved blev foretaget en delvis modregning i tidligere tilgodehavender hos Azteca. Sidstnævnte var imidlertid fortsat forpligtet til at betale 1 091 413,70 PLN (ca. 262 732 EUR) til Coliseum. Feniks har anført, at Coliseums direktør på tidspunktet for indgåelsen af salgskontrakten af 30. januar 2012 ligeledes var befuldmægtiget for selskabet Horkios Gastion SA, der har hjemsted i Alcora, og som var eneste medlem i Aztecas ledelse.

17 Idet der ikke var aktiver i Coliseums formue, anlagde Feniks den 11. juli 2016 sag på grundlag af den civile lovbogs artikel 527 ff. mod Azteca ved Sąd Okręgowy w Szczecinie (den regionale domstol i Szczecin, Polen) – den forelæggende ret – med påstand om, at den i foregående præmis omhandlede salgskontrakt blev erklæret ugyldig i forhold til Feniks som følge af den omstændighed, at skyldneren havde indgået kontrakten i strid med sagsøgerens rettigheder.

18 Som begrundelse for denne rets kompetence henviste Feniks til artikel 7, nr. 1), litra a), i forordning nr. 1215/2012.

19 Azteca fremsatte en kompetenceindsigelse. Ifølge selskabet skal den internationale kompetence til at påkende et søgsmål, hvorved der er nedlagt påstand om, at det fastslås, at en retshandling er ugyldig, i henhold til den generelle regel, som er fastsat i artikel 4, stk. 1, i forordning nr. 1215/2012, fastlægges således, at den ligger hos de spanske retter. Et sådant søgsmål kan ikke anses for en »sag[...] om kontraktforhold« som omhandlet i forordningens artikel 7, nr. 1), litra a).

20 Inden for rammerne af vurderingen af denne indsigelse om manglende international kompetence har den forelæggende ret beskrevet hovedtrækkene ved et actio pauliana-søgsmål i henhold til polsk ret, således som disse følger af de i nærværende doms præmis 8-13 anførte bestemmelser fra den civile lovbog, og præciseret, at dette søgsmål udgør en undtagelse til hovedreglen om, at kreditor kun har adgang til sin skyldners formue. Den forelæggende ret har tilføjet, at den civile lovbogs artikel 527, § 3, af den omstændighed, at der foreligger en nær forbindelse mellem skyldneren og en tredjemand, udleder, at der er en formodning for, at tredjemanden havde kendskab til, at skyldneren skadede sin kreditor bevidst ved den handling, om hvilken der er nedlagt påstand om, at det skal fastslås, at den er ugyldig. En sådan formodning indebærer, at kreditor i et sådant tilfælde alene skal bevise, at der er en nær forbindelse mellem skyldneren og tredjemanden.

- 21 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at de polske retters internationale kompetence til at påkende et søgsmål som det, der verserer for den, ikke kun kan begrundes med henvisning til artikel 7, nr. 1), litra a), i forordning nr. 1215/2012. I denne henseende har den forelæggende ret gjort gældende, at selv om tvisten ganske vist ikke står mellem parterne i kontrakten om byggearbejdet, dvs. Feniks og Coliseum, og ikke vedrører en behandling af denne kontrakts gyldighed, vil det imidlertid tilkomme den at efterprøve, om den mellem Azteca og Coliseum indgåede kontrakt kan gøres gældende over for Feniks eller ej.
- 22 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at artikel 7, nr. 1), litra a), i forordning nr. 1215/2012 omfatter alle de tvister, som har tilknytning til en kontrakt. Hvad angår den tvist, der verserer for den, frembyder løsningen af sidstnævnte en tilknytning til den kontrakt, der er indgået mellem Azteca og Coliseum, og som hævdes at være ugyldig over for Feniks.
- 23 Idet den forelæggende ret desuden har henvist til den strenge fortolkning, som artikel 7, nr. 1), litra a), i forordning nr. 1215/2012 skal undergives, har den imidlertid fremhævet de ulemper, som anvendelsen af den generelle kompetenceregulering i forordningens artikel 4, stk. 1, ifølge den nævnte ret vil indebære, såfremt sagsøgeren i forbindelse med et søgsmål, hvorved der er nedlagt påstand om, at det fastslås, at flere retsakter, som dennes skyldner har indgået med medkontrahenter med hjemsted i forskellige medlemsstater, erklæres ugyldige, var forpligtet til at anlægge en særskilt sag ved retterne i hver af disse forskellige medlemsstater og til således at bære omkostninger, der ikke står i forhold til formålet med proceduren.
- 24 Den nævnte ret er af den opfattelse, at selv om Domstolen i den sag, der gav anledning til dom af 17. juni 1992, Handte (C-26/91, EU:C:1992:268), fastslog, at begrebet »sager om kontraktforhold« ikke kan forstås således, at det omfatter en situation, hvor der ikke foreligger nogen forpligtelse, som en part frivilligt har påtaget sig over for en anden, var det en særlig faktisk sammenhæng, der var knyttet til den nævnte sag, for så vidt som den vedrørte en række internationale kontrakter, for hvilke det gjaldt, at parternes kontraktlige forpligtelser kunne være forskellige fra den ene kontrakt til den anden.
- 25 I det foreliggende tilfælde forholder det sig imidlertid således, at et af de særlige kendetegn ved et actio pauliana-søgsmål i henhold til polsk ret består i den opfattelse, som en tredjemand skal eller kan have med hensyn til den omstændighed, at en skyldner bevidst skader sine kreditorer, og at disse kreditorer følgelig kan rette sig mod tredjemanden.
- 26 På denne baggrund har Sąd Okręgowy w Szczecinie (den regionale domstol i Szczecin) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Er der tale om »sager om kontraktforhold« som omhandlet i artikel 7, nr. 1), litra a), i [forordning nr. 1215/2012], når der anlægges søgsmål mod en køber med hjemsted i en medlemsstat med påstand om, at det fastslås, at en salgskontrakt om en fast ejendom beliggende i en anden medlemsstat er ugyldig, fordi den er til skade for sælgerens kreditorer, og kontrakten er indgået og fuldstændig gennemført i denne anden medlemsstat?
- 2) Skal ovenstående spørgsmål under anvendelse af acte éclairé-doktrinen besvares med henvisning til Domstolens dom af 17. juni 1992, Handte [(C-26/91, EU:C:1992:268)], selv om denne dom omhandlede en producents ansvar for en vares mangler i et tilfælde, hvor producenten ikke kunne forudse, hvem varen videresælges til, og hvem der derfor kan rejse krav mod ham, hvorimod det foreliggende søgsmål mod køberen om at »fastslå, at en salgskontrakt vedrørende fast ejendom er ugyldig«, fordi den er til skade for sælgerens kreditorer, for at være begrundet kræver, at køberen havde kendskab til den omstændighed, at retshandelen (salgskontrakten) blev foretaget til skade for kreditorerne, således at køberen må regne med at blive mødt med et sådant søgsmål fra en af skyldnerens personlige kreditorer?«

Om de præjudicielle spørgsmål

- 27 Med sine to spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om den i artikel 7, nr. 1), litra a), i forordning nr. 1215/2012 fastsatte regel om international kompetence omfatter et actio pauliana-søgsmål, hvorved en fordringshaver nedlægger påstand om, at det fastslås, at en handling, der angiveligt er til skade for dennes rettigheder, og hvorved dennes skyldner har overdraget et gode til en tredjemand, erklæres ugyldig i forhold til fordringshaveren.

Spørgsmålet, om forordning nr. 1215/2012 finder anvendelse

- 28 Således som det fremgår af anmodningen om præjudiciel afgørelse, er de fuldbyrdelsesprocedurer, der var blevet indledt mod Coliseum, blevet afsluttet på grund af manglende aktiver, idet det nævnte selskab på nuværende tidspunkt er insolvent.
- 29 Derfor opstår spørgsmålet, om søgsmålet i hovedsagen er omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 1215/2012, eller om det snarere skal vurderes som led i en insolvensprocedure, der er reguleret af forordning nr. 1346/2000, som finder anvendelse ratione temporis på hovedsagen.
- 30 I denne henseende skal det bemærkes, at Domstolen har fastslået, at forordning nr. 1215/2012 og nr. 1346/2000 skal fortolkes på en sådan måde, at det undgås, at de retsregler, der er fastsat heri, overlapper hinanden, og at et juridisk tomrum undgås. De søgsmål, der i medfør af artikel 1, stk. 2, litra b), i forordning nr. 1215/2012 er udelukket fra denne forordnings anvendelsesområde, for så vidt som de henhører under »konkurs, akkord og andre lignende ordninger«, er således omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 1346/2000. De søgsmål, der ikke falder ind under anvendelsesområdet for forordning nr. 1346/2000, er tilsvarende omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 1215/2012 (dom af 20.12.2017, Valach m.fl., C-649/16, EU:C:2017:986, præmis 24 og den deri nævnte retspraksis).
- 31 Domstolen har ligeledes fastslået, at et søgsmål er knyttet til en konkursbehandling, når det direkte udspringer af konkursen og har snæver forbindelse med en sag om konkurs, akkord og andre lignende ordninger (dom af 12.2.2009, Seagon, C-339/07, EU:C:2009:83, præmis 19 og den deri nævnte retspraksis).
- 32 I det foreliggende tilfælde forholder det sig imidlertid således, at det af Feniks anlagte søgsmål på ingen måde synes at have forbindelse med en sag om konkurs, akkord eller andre lignende ordninger. I retsmødet for Domstolen blev et spørgsmål stillet af denne desuden besvaret med, at der ikke var blevet indledt nogen insolvensprocedure mod Coliseum, hvilket det imidlertid tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.
- 33 For så vidt som det med søgsmålet i hovedsagen, der er støttet på den civile lovbogs artikel 527 ff., tilsigtes at bevare kreditors egne interesser, og ikke at øge Coliseums aktiver, er det omfattet af begrebet »det civil- og handelsretlige område« som omhandlet i artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 1215/2012.

Realiteten

- 34 Det bemærkes, at forordning nr. 1215/2012 tilsigter at gøre reglerne for retternes kompetence på det civil- og handelsretlige område ensartede ved at fastsætte kompetenceregler, som frembyder en høj grad af forudsigelighed. Forordningen tilsigter således ud fra hensynet til retssikkerheden at styrke den retslige beskyttelse af personer bosat i Den Europæiske Union ved at gøre det let for sagsøgeren at

finde den ret, for hvilken sagen kan indbringes, og ved at gøre det muligt for sagsøgte på rimelig vis at forudse, for hvilken ret den pågældende kan sagsøges (jf. i denne retning dom af 14.7.2016, Granarolo, C-196/15, EU:C:2016:559, præmis 16 og den deri nævnte retspraksis).

- 35 I overensstemmelse med Domstolens faste praksis tager de fælles regler for kompetencetildelingen, som er opstillet i kapitel II i forordning nr. 1215/2012, udgangspunkt i hovedreglen i forordningens artikel 4, stk. 1, hvorefter personer, der har bopæl på en medlemsstats område, uanset deres nationalitet, skal sagsøges ved retterne i denne stat. Det er kun som en undtagelse til hovedreglen, hvorefter retterne på det sted, hvor sagsøgte har bopæl, har kompetencen, at kapitel II, afdeling 2, i forordning nr. 1215/2012 indeholder et vist antal specielle kompetenceregler, herunder dem, der er opregnet i forordningens artikel 7, nr. 1), litra a) (jf. i denne retning dom af 14.7.2016, Granarolo, C-196/15, EU:C:2016:559, præmis 17 og den deri nævnte retspraksis).
- 36 Den nævnte kompetence for retterne på det sted, hvor sagsøgte har bopæl, skal – således som det fremgår af 16. betragtning til den nævnte forordning – suppleres med alternative kriterier baseret på en sags nære tilknytning til en bestemt ret eller på hensynet til god retspleje.
- 37 De specielle kompetenceregler, hvorved disse andre kriterier fastsættes, skal imidlertid fortolkes strengt og kan ikke føre til en fortolkning, der rækker ud over de tilfælde, som nævnte forordning udtrykkeligt har for øje (dom af 14.7.2016, Granarolo, C-196/15, EU:C:2016:559, præmis 18 og den deri nævnte retspraksis).
- 38 Hvad angår den specielle kompetence, der er fastsat i artikel 7, nr. 1), litra a), i forordning nr. 1215/2012 med hensyn til sager om kontraktforhold, skal det bemærkes, at begrebet »sager om kontraktforhold« skal fortolkes selvstændigt med henblik på at sikre en ensartet anvendelse af dette i alle medlemsstaterne (dom af 7.3.2018, flightright m.fl., C-274/16, C-447/16 og C-448/16, EU:C:2018:160, præmis 58 og den deri nævnte retspraksis).
- 39 Således som Domstolen gentagne gange har fastslået, forudsætter anvendelsen af denne specielle kompetenceregulering, at der foreligger en retlig forpligtelse, som en person frivilligt har påtaget sig over for en anden person, og som ligger til grund for sagsøgerens sagsanlæg (jf. i denne retning dom af 20.1.2005, Engler, C-27/02, EU:C:2005:33, præmis 51, af 18.7.2013, ÖFAB, C-147/12, EU:C:2013:490, præmis 33, og af 21.1.2016, ERGO Insurance og Gjensidige Baltic, C-359/14 og C-475/14, EU:C:2016:40, præmis 44).
- 40 Et actio pauliana-søgsmål hviler på en fordringsret, nemlig kreditors krav på sin skyldner, og søgsmålet har til formål at sikre kreditors adgang til at søge fyldestgørelse i skyldners formue (dom af 10.1.1990, Reichert og Kockler, C-115/88, EU:C:1990:3, præmis 12, og af 26.3.1992, Reichert og Kockler, C-261/90, EU:C:1992:149, præmis 17).
- 41 Det beskytter således kreditors interesser, bl.a. med henblik på en efterfølgende tvangsfuldbyrdelse af skyldnerens forpligtelser (dom af 26.3.1992, Reichert og Kockler, C-261/90, EU:C:1992:149, præmis 28).
- 42 Selv om det i det foreliggende tilfælde fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at Feniks i medfør af en bestemmelse i national ret, hvorved der er indført solidarisk hæftelse mellem investoren og den person, der udfører et arbejde, har betalt de underleverandører, som Coliseum har benyttet til gennemførelsen af byggearbejdet, forholder det sig ikke desto mindre således, at såvel Feniks' adgang til at søge fyldestgørelse i skyldners formue som det søgsmål, der er blevet anlagt med påstand om, at det fastslås, at den salgskontrakt, som skyldneren har indgået med en tredjemand, er ugyldig, udspringer af de forpligtelser, som Coliseum frivilligt har påtaget sig over for Feniks ved at indgå kontrakten om det nævnte byggearbejde.

- 43 Ved dette søgsmål tilsigter kreditor nemlig at få fastslået, at skyldnerens overdragelse af aktiver til en tredjemand er sket på bekostning af kreditors rettigheder, der udspringer af kontraktens bindende virkning, og som svarer til de forpligtelser, dennes skyldner frivilligt har påtaget sig. Årsagen til søgsmålet er således i det væsentlige en tilsidesættelse af de forpligtelser, som skyldneren har påtaget sig over for kreditor.
- 44 Det følger heraf, at et actio pauliana-søgsmål, når det er anlagt på grundlag af fordringer, der udspringer af forpligtelser, som en person har påtaget sig ved indgåelsen af en kontrakt, er omfattet af »sager om kontraktforhold« som omhandlet i den retspraksis, hvortil der henvises i nærværende doms præmis 39. Kriteriet om kompetence for retterne på det sted, hvor sagsøgte har bopæl, bør derfor suppleres med det kompetencekriterium, der er hjemlet i artikel 7, nr. 1), litra a), i forordning nr. 1215/2012, idet en sådan kompetence – i lyset af den omstændighed, at forbindelserne mellem kreditor og skyldneren finder deres oprindelse i en kontrakt – opfylder såvel kravet om retssikkerhed og forudsigelighed som hensynet til god retspleje.
- 45 Såfremt det forholdt sig anderledes, ville kreditor være forpligtet til at anlægge sit søgsmål ved retterne på det sted, hvor skyldneren har bopæl, idet det bemærkes, at dette værneting, som er fastsat i artikel 4, stk. 1, i forordning nr. 1215/2012, i givet fald kan være helt uden tilknytning til stedet for fuldbyrdelsen af skyldnerens forpligtelser over for sin kreditor.
- 46 Den person, der er indehaver af fordringer hidrørende fra en kontrakt, og som påtænker at anlægge et actio pauliana-søgsmål, er følgelig fri til at anlægge søgsmålet ved retten på »det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes«, idet dette værneting er det, som er hjemlet i artikel 7, nr. 1), litra a), i forordning nr. 1215/2012. For så vidt som det i det foreliggende tilfælde forholder sig således, at formålet med kreditors søgsmål er at sikre dennes interesse i fuldbyrdelsen af forpligtelser hidrørende fra kontrakten om byggearbejde, følger det heraf, at »det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes« – i overensstemmelse med forordningens artikel 7, nr. 1), litra b) – er det sted, hvor arbejdet er blevet leveret i henhold til aftalen, dvs. Polen.
- 47 En sådan konklusion opfylder målet om kompetencereglernes forudsigelighed, hvilket gælder så meget desto mere for en erhvervsdrivende, der har indgået en salgskontrakt om køb af ejendom, når en kreditor til den pågældendes medkontrahent hævder, at denne kontrakt uretmæssigt lægger hindringer i vejen for opfyldelsen af denne medkontrahents forpligtelser over for denne kreditor, med rimelighed kan forvente at blive sagsøgt ved retten på det sted, hvor de nævnte forpligtelser skal opfyldes.
- 48 Den konklusion, der er foretaget i den foregående præmis, afkræftes på ingen måde af den i det foreliggende tilfælde af artikel 531, § 1, i den civile lovbog følgende omstændighed, at søgsmålet ikke er anlagt mod skyldneren, men mod en tredjemand. Det skal i denne henseende bemærkes, at den i artikel 7, nr. 1), litra a), i forordning nr. 1215/2012, fastsatte specielle kompetenceregel er baseret på årsagen til kravet og ikke på parternes identitet (jf. i denne retning dom af 7.3.2018, flightright m.fl., C-274/16, C-447/16 og C-448/16, EU:C:2018:160, præmis 61 og den deri nævnte retspraksis).
- 49 De præjudicielle spørgsmål skal derfor besvares med, at i en situation som den i hovedsagen omhandlede omfatter den i artikel 7, nr. 1), litra a), i forordning nr. 1215/2012 fastsatte regel om international kompetence et actio pauliana-søgsmål, hvorved en person, som er indehaver af en fordring hidrørende fra en kontrakt, nedlægger påstand om, at det fastslås, at en handling, der angiveligt er til skade for denne fordringshavers rettigheder, og hvorved dennes skyldner har overdraget et gode til en tredjemand, erklæres ugyldig i forhold til fordringshaveren.

Sagsomkostninger

- 50 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

I en situation som den i hovedsagen omhandlede omfatter den regel om international kompetence, der er fastsat i artikel 7, nr. 1), litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område, et actio pauliana-søgsmål, hvorved en person, som er indehaver af en fordring hidrørende fra en kontrakt, nedlægger påstand om, at det fastslås, at en handling, der angiveligt er til skade for dennes rettigheder, og hvorved dennes skyldner har overdraget et gode til en tredjemand, erklæres ugyldig i forhold til fordringshaveren.

Underskrifter